

Nieuwsbrief nr. 29

december 2022

Stichting voor Boete & Verzoening

met
Israël en anderen

Secretariaat

Harriët Tamminga-Hebels
Otterveld 16, 8017 MK Zwolle
tel. 038-4660133
e-mail: info@boete-verzoening.nl

www.boete-verzoening.nl

Bankrekening

NL59 INGB 0000 9125 04
St. Boete en Verzoening

VOORWOORD

ALOUDE PADEN

Zo zegt de HEERE: Ga staan op de wegen, en zie, vraag naar de aloude paden, waar toch de goede weg is, en bewandel die. Dan zult u rust vinden voor uw ziel. Maar zij zeggen: Wij bewandelen die niet.

Ook heb ik wachters over u gesteld: Luister naar het geklank van de shofar, maar zij zeggen: Wij willen niet luisteren. Jeremia 6:16,17

In vers 18 en 19 worden de volken en geheel de aarde aangesproken en onheil aangekondigd, omdat er niet naar de woorden van G'd geluisterd wordt en de Thora wordt verworpen.

Het was geen gemakkelijke tijd waarin Jeremia leefde en als hij in de gevangenhof opgesloten zit krijgt hij de tip: *Roep tot Mij en Ik zal u antwoorden en u grote, ondoorgroondelijke dingen doen zien, waarvan gij niet weet. (33:3)* Roept u ook in deze tijd?

In het midden van het boek vertelt Jeremia over de grote dingen die Adonai met heel zijn hart en heel zijn ziel met zijn volk Israël gaat doen. (32:41)

Ik vraag mij af : Zou een van die aloude paden het pad van de verootmoediging kunnen zijn? Het pad van het erkennen van en het belijden van de schuld van de voorouders. En een ander pad dat van een herstellende boete?

Laten we ook in het nieuwe jaar op elkaar acht geven en elkaar aanvuren tot liefde en goede werken en dat des te meer naarmate we de dag zien naderen.

Tot die dag mogen we met Israël blijven verwachten en meezingen:
Leshana haba'a biYerushalayim!

PIET LUIJTEN, VOORZITTER

DE REIS NAAR KOREA

In de dienst van 10 september 2022 in de gemeente Shamar in Den Haag werden Jack van der Tang en Gerrit Jan Loor uitgezegend om naar Korea te gaan voor een héél bijzondere missie: de bediening van verzoening!

Deze missie bestond uit een gebedsactie op 14, 15 en 16 september 2022.

Aan de 16 landen, die in VN-verband tegen de agressie van Noord-Korea gevochten hebben in de Koreaanse oorlog van 1950-1953, werd gevraagd om Noord-Korea aan te bieden: 'Wij vergeven jullie'.

Daarvoor waren twee vertegenwoordigers per land uitgenodigd door Cornerstone Ministries International in Zuid-Korea.

In die dienst hield mw. Froukje Zondervan-Kaasra een toespraak, waarin ze het volgende zei:

"De gedachte was om jullie, als Nederlandse afgevaardigden naar Korea, een Torahrol met een Kroontje mee te geven. Deze Torahrol is gekocht in 2019 in Jeruzalem bij de gebroeders Kempinski bij de Hurva-synagoge in de Oude Stad. Terwijl deze gedachte opkwam, vroeg ik me af wat er in 2019 in de Ridderzaal in Den Haag gebeurde tijdens het overhandigen van een Torahrol aan Yehuda Glick. In de bewaarde verslagen van die bijeenkomst las ik dat dit betekende, dat het Eerstgeboorterecht aan het Joodse volk en Israël teruggegeven werd.

Dit is recht doen aan en je verzoenen met de ander!

Wat betekent de erkenning van dit Eerstgeboorterecht voor Korea?

De Torah bevat de grondwet voor elk volk, zo ook voor Noord- en Zuid-Korea. Gods Woord, de Torah, brengt leven en goede vruchten voort voor elke natie waarover Gods hart bewogen is. God heeft het geroep van onze broeders en zusters in Korea gehoord. En dat is de reden, waarom jullie nu naar Korea gaan. Jullie willen vergeving schenken en verzoening brengen aan een land en aan een volk waarvan vele broeders en zusters zich verbonden weten met Israël. Vergeving schenken en verzoening brengen is recht doen aan mensen en aan hun Schepper. Dit doet een volk herleven, tot bloei komen in hun relatie met God en met Zijn Oogappel Israël'."

Dinsdag 13 september

De rol van Zuid-Korea is in de ogen van het Westen belangrijk vanwege handel. En de rol van Noord-Korea op haar beurt heeft, hoe kan het ook anders, betekenis in de ordening van het communisme onder dictatoriaal bewind. Zo komen twee werelden samen in de grote wereldpolitiek.

Beslissend wordt nu, of begrepen wordt dat God het laatste Woord heeft, want dat heeft Hij. We leven in een wel heel bijzondere tijd.

Woensdag 14 september

Die middag werden de vlaggen omhoog geheven van de 16 landen die vertegenwoordigd waren: de Nederlandse vlag door mij namens Boete & Verzoening. Een print van de namen van alle gesneuvelde soldaten uit de Koreaanse oorlog had ik bij me.

Daarom ging het heel diep om namens hen vergeving aan te bieden.

Daarna werd er een altaar opgericht als teken van verzoening.

Het papier met de namen van alle oorlogsslachtoffers van de 16 naties werden begraven vóór het altaar als teken van verzoening door Jezus, die als onschuldige het offer heeft gebracht.

Gerrit Jan met de Nederlandse vlag

Tot slot kreeg Isaac, de oudste broer van Peter Lee en initiatiefnemer van de oprichting van Cornerstone Ministries International, de Torahrol aangeboden.

Donderdag 15 september

Zoals de Israëlieten rond Jericho liepen, zó liep ons leger met priesters voorop rondom de kerk, die is verwoest door de Noord-Koreanen. Na 7 rondes klonk ons gejuich als teken van overwinning over het kwaad.

Na de overwinning door de inname van Jericho volgde de nederlaag bij Ai (Jozua 7). Zolang in de geschiedenis van Noord-Korea het oorlogsrecht geldt, zal dit ook het geval zijn met de Noord-Koreanen.

Er is geen definitieve vrede gesloten. Nog steeds staan Noord en Zuid met elkaar op voet van oorlog. Daarom namen de drie Noord-Koreanen, die deel uitmaakten van onze groep, een heel eigen plaats in. Volgens dat oorlogsrecht worden zij beschouwd als 'overlopers'. Daardoor zijn zij dubbel belast vanwege hun vlucht uit Noord-Korea.

En dan is het ongelooflijk om te ervaren met de Zuid-Koreanen, dat de sleutel voor verzoening te vinden is in de benadering van de Noord-Koreanen.

Wil er een doorbraak komen, dan is het nodig om recht te doen volgens het oorlogsrecht.

Wij hebben op de plaats waar de nieuwe kerk gebouwd is, per land vergeving geschonken aan Noord-Korea onder het zichtbare kruis voor Noord-Korea.

Voor de Noord-Koreanen werd speciaal gebeden, opdat zij op hun beurt ook het regime in een oorlogssituatie kunnen vergeven voor wat hen is aangedaan.

Gerrit Jan Loor bij het hoge kruis

Vrijdag 16 september

Na de viering van de maaltijd van de Heer werden de voeten van de drie Noord-Koreanen gewassen en door tranen heen kwam er verzoening, doordat zij op hun beurt dat wat hen is aangedaan door de Noord-Koreanen als volksgenoten, konden vergeven.

Bovendien, wanneer je het lijden van de ondergrondse kerk leert kennen, kun je met recht eenzijdig vergeving aanbieden.

Van ons wordt gevraagd om Noord-Korea haar houding van haat te vergeven. Het bijzondere is dat God heeft laten zien, dat Hij gesloten grenzen weer zal gaan openen, zoals ook gebeurd is bij de Berlijnse Muur op 9 november 1989. Maar ook als het gaat om de opwekking in 1907 in Pyong Yang, de hoofdstad van Noord-Korea, waar de grootste opwekking plaatsvond sinds Handelingen 2. Pyong Yang werd bekend als het Jeruzalem van het Oosten.

Uiteindelijk zal de cirkel rond zijn, wanneer ook vanuit het Oosten; vanuit de herenigde Korea's, geschenken zullen worden gebracht naar de berg Sion, de stad van de Grote Koning. (Jes. 60:11)

GERRIT JAN LOOR

YAD VASHEM ONDERSCHIEDING

Op 8 september 2022 mocht ik de uitreiking van een Yad Vashem onderscheiding meemaken. De ouders van een kameraad van mij, Gerrit Willems te Nijverdal, hebben in de WOII aan een Joods jongetje een onderduikplaats geboden. Hij werd 'Jopie' genoemd, en bijgeschreven in de paspoorten van zijn ouders.

Nieske en Hendrik Willems

Zijn eigen naam *Moshe Mossel* kon hij gelukkig na de oorlog weer gebruiken. Moshe is naar Israël gegaan, maar het contact tussen Moshe en de familie Willems is daarna verwaterd.

Toch bleef Moshe zijn goede herinneringen bewaren en nam contact op met Yad Vashem hoe hij de familie kon voordragen als 'Rechtvaardige onder de volkeren'. Dat werd helaas tot twee keer toe afgewezen vanwege gebrek aan bewijs. Totdat een schrijver uit Rijssen de geschiedenis van de Joden in het Regge-gebied in een boek beschreef.

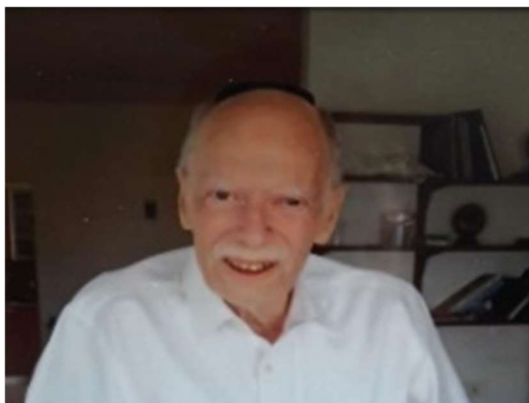

Gerrit Willems met Natalie Baumgarten en André Diepenbroek van de ambassade

Via hem kon toen wèl voldoende bewijs verzameld worden, en kon de Israëlsche Ambassade in Den Haag een afspraak maken met Gerrit Willems om aan zijn ouders postuum het certificaat en de bijbehorende medaille te overhandigen.

Vanwege onze jarenlange vriendschap mocht ik deze overhandiging meemaken en kreeg ook gelegenheid iets te zeggen. Daar maakte ik graag gebruik van om wat te vertellen over onze werkweek van 'Boete en Verzoening' te Hoogeveen.

Moshe Mossel (92)

Ook kon ik aan de beide vertegenwoordigers van de Ambassade exemplaren van 'Een spijker aan de brug' overhandigen, samen met enkele folders van B&V. Het was een kostbare en verzoenende ontmoeting!

LEX WIND, HEUKELUM

ONTMOETINGS DAG MAART 2022

Op zaterdag 26 maart 2022 konden we weer onze Ontmoetingsdag houden. Na twee jaar afwezigheid vanwege corona, waren we blij elkaar weer te kunnen ontmoeten. Plek van ontmoeting was ook dit jaar weer de Zuiderhof in Zwolle.

Zo stroomden vanuit het hele land mensen binnen die betrokken zijn op het werk van Boete en Verzoening. Het is altijd mooi om te zien hoeveel vriendschap en hartelijkheid je ziet en ontvangt op zo'n dag.

De Zuiderhof

Dit keer zou Piet Luijten onze gastheer zijn, maar helaas was hij geveld door ziekte en moesten er met enige improvisatie wat aanpassingen aan het programma plaatsvinden.

Onder leiding van Nel Ooijen, met prachtige begeleiding op de piano van Jan Pieter van Dalen, hebben we een fijne tijd van aanbidding gehad.

Kees Sybrandi hield een korte inleiding, waarna we gezamenlijk in kleine groepjes hebben gebeden, met daarin het accent op de verootmoediging vanwege ons 'onchristelijk' handelen naar het Joodse volk.

Na een korte lunchpauze werden we meegenomen door Ad Gakeer met een mooie fotopresentatie van allerlei projecten die hebben plaatsgevonden in de jaren 2020 en 2021, waaronder ook het werk in de 'Chambers of the Holocaust' in Jeruzalem. Daarover hebt u in ons vorige Jaarverslag kunnen lezen.

Dan besef je ook weer hoeveel werk er verzet is op zoveel verschillende plaatsen en met name ook door mensen uit de omgeving van de begraafplaatsen zelf.

We kunnen terugkijken op een mooie dag vol ontmoeting, bemoediging en dankbaarheid.

AAFKE STOPPELS

EEN SPIJKER AAN DE BRUG

Het afgelopen jaar heeft Kees Sybrandi, bijgestaan door Tineke Arentze, aanvullende hoofdstukken voor de 3^e druk van ons boek 'Een spijker aan de brug' geschreven. De vorige druk is in 2015 uitgekomen en in de jaren daarna is er weer veel gebeurd wat het vermelden waard is!

Het is indrukwekkend om te lezen hoeveel werk er verzet is in de vele jaren dat Boete & Verzoening herstelwerk op Joodse begraafplaatsen uitgevoerd heeft, maar vooral ook om te lezen hoe Adonai dit werk gezegend heeft.

Maar er kwam veel bij kijken voordat het boek opnieuw gedrukt kon worden... Allereerst moest er een compleet nieuwe lay-out worden gemaakt. Dat had twee redenen: de eerste reden was dat uitgeverij Drukcase door vervelende omstandigheden helaas geen bestanden meer had van de eerste en tweede druk. Maar nog belangrijker was dat Marc de Klijn, die de lay-out van de eerste druk uit 2005 ontworpen had, niet tevreden was met de gewijzigde lay-out van

de tweede druk van 2015. Daar was hij niet bij betrokken omdat hij toen net naar Israël was verhuisd. Door de huidige mogelijkheden van Facetime en internet konden we nu voor deze nieuwe druk gemakkelijk contact maken om Marc in Israël bij het nieuwe ontwerp te betrekken.

Nadat Marc het nieuwe ontwerp goedgekeurd had en hij ook de originele foto's van zijn aquarellen had ingestuurd, samen met verschillende nieuwe omdat er nu veel meer tekst is, kon Hans Kleijer van Paperclip Design in Elburg met de teksten verder.

Voor mij begon daarna het corrigeerwerk, wat ik grotendeels zelf rechtstreeks op een van de computers van Hans in Elburg kon doen. Wijzigingen zijn onder meer in het hele boek aangebracht door de woorden joods en joodse met een hoofdletter te vermelden en ook om overal de o te vervangen door een ' in het woord G'd omdat onze Joodse broeders en zusters Zijn naam uit eerbied niet voluit schrijven. Dat kon in het ingewikkelde programma van de lay-out helaas niet door Zoek en Vervang gewijzigd worden en moest dat woord voor woord gedaan worden.

Een ander punt van zorg was de kwaliteit van de foto's. Hans Kleijer heeft door zijn grote ervaring veel foto's beter kunnen maken en soms zelfs een persoon op een afbeelding laten verdwijnen! Het was ook een hele zoektocht om zo mogelijk de originelen van de foto's uit de vorige druk op te zoeken en om bijpassende foto's bij de nieuwe teksten op te sporen. Gelukkig waren er veel foto's van het begraafplaatswerk in mijn computer opgeslagen.

Maar het resultaat is nu een boek met prachtige afbeeldingen van aquarellen van Marc de Klijen en heel veel mooie foto's!

Marc ontvangt de nieuwe Spijker

Nu was het een knipoog van Boven dat Marc en Henny in november een korte tijd voor familiebezoek in Nederland waren, net in de tijd dat ook de nieuwe boeken in Zwolle arriveerden! Het was voor Marc en Henny een grote verrassing dat ik daardoor op 25 november, net voordat ze weer terug zouden gaan, aan hen al een exemplaar van deze 3^e druk kon geven! Marc en Henny waren erg onder de indruk van deze uitgave en van de prachtige bos bloemen die ze erbij kregen.

We hopen daarom dat er straks op 29 januari 2023 veel mensen naar Zwolle kunnen komen om de feestelijke officiële presentatie van dit boek in de mooie synagoge van Zwolle mee te maken en het prachtige boek te bekijken.

Bij deze Nieuwsbrief zit daarvoor een Uitnodigingskaart en een Antwoordkaart, en informatie hoe dit boek tegen introductieprijs te koop is.

HARRIËT TAMMINGA

DRINGEND NIEUWE BESTUURSLEDEN NODIG!

Nogmaals willen we er op aandringen om te overwegen of je ons bestuur zou willen versterken, zodat de 'oudere' leden (75++) met een gerust hart afscheid kunnen nemen. Als dit werk je aan het hart gaat moet het ook kunnen doorgaan, want ons werk is nog lang niet zover dat we ermee kunnen stoppen!

Stuur s.v.p. een mail naar info@boete-verzoening.nl als je hierover meer wilt weten; dan gaan we heel graag met je in gesprek!

ACCEPTGIRO'S GAAN VERDWIJNEN

Vanaf juni 2023 worden acceptgiro's niet meer door de banken verwerkt als je daarmee overschrijvingen wilt doen.

We kunnen daarom vanaf volgend jaar geen acceptgiro's meer bijsluiten bij onze mailingen in juni en december.

Voor de toekomstige mailingen zullen we daarom een QR code gaan maken zodat je door die met je telefoon te scannen, snel en veilig een gift kunt overmaken. Maar zelf overmaken blijft gewoon mogelijk!

Blijf a.u.b. uw giften aan ons overmaken naar onze rekening

NL59 INGB 0000 9125 04

t.n.v. Stg voor Boete en Verzoening met Israel

KORT OVERZICHT UITGEVOERDE PROJECTEN 2022

In **Assen** is er onder prachtige weersomstandigheden een hele week gewerkt onder leiding van Johan de Wolf, met gemiddeld 43 personen per dag. De letters van de 350 stenen zijn van een nieuwe verflaag voorzien.

In **Hoogeveen** zijn met de geweldige medewerking van de Baptistengemeente en gemiddeld 45 vrijwilligers in drie dagen tijd de 200 stenen opnieuw geletterd, een aantal stenen is gelijmd en rechtgezet. 'Groot Nieuws Radio' heeft opnames gemaakt, en er is een interview geweest met de 'Hoogeveense Courant'.

Een aantal nieuwe medewerkers uit Drenthe werd op deze manier voor het eerst goed bepaald bij de motivatie van ons werk.

Een bestuurslid van de Nederlands Israëlitische Gemeente Drenthe schreef: "Nogmaals wil ik jullie graag ontzettend bedanken voor het hele bijzondere werk dat jullie doen. In Hoogeveen was ik er helemaal stil van en ontroerd over de liefde en inzet van al die mensen."

Philip Dijs is in **Utrecht** met een groepje vrijwilligers verder gegaan met het herstelwerk op de begraafplaats. Hierop reageerde het bestuur van de Joodse gemeente: "Dankzij het enorme werk dat iedereen op de begraafplaats op het Zandpad heeft verzet onder leiding van Philip Dijs, kregen wij erkenning dat wij serieus werk willen maken van onderhoud en herstel van ons erfgoed. Die erkenning was een extra geldbedrag.*

Met dat geld gaan wij deze zomer het dak en de dakgoten van ons pand op de begraafplaats herstellen.

Echt fantastisch!"

Onder leiding van Jeroen van Wees is er het hele jaar door regelmatig gewerkt aan de benedenverdieping van de **synagoge** van Utrecht aan de Springweg.

*[*Uit het fonds van de overheid om Joods erfgoed op te knappen.]*

Herstel van Stucwerk in de Utrechtse synagoge

Een bestuurslid zei: “Dankzij jullie komt er straks letterlijk meer Joods leven in het gebouw. Dat is voor ons onbetaalbaar. En het resultaat hiervan is, in één woord, grandioos.”

In **Arnhem** is met een groepje vrijwilligers gewerkt onder leiding van Hans van de Stolpe. Er zijn stenen gelijmd, geletterd, en grafhekkens geschilderd.

In **Haarlem** is er een plaatselijk werkgroepje gestart dat voor het onderhoud van de Joodse begraafplaats zorgt. Zij zijn begonnen met het schoonmaken van de 154 grafperken. Ook werden er tal van stenen opnieuw geleverd.

In **Groningen** en **Dalfsen** gebeurde dit eveneens.

In **Edam** is er herstelwerk gedaan. Een bestuurslid zei: “Liefde woont in de ontmoeting. Ik dank G'd en ik dank jullie dat je die ontmoeting zoekt en waarmaakt.”

In **Rotterdam** zijn 15 sparren verwijderd.

In **Strijen** kwam een speciaal verzoek of we het kleine begraafplaatsje van 21 stenen een schoonmaakbeurt wilden geven.

In **Oosterhout** is ons gevraagd om een huisje in elkaar te zetten, waar een chemisch toilet in geplaatst kan worden. Ook om 100 boompjes te planten.

In **Dordrecht** mochten we de grafperken herstellen en schoonmaken, en hier en daar nieuw grint aanbrengen.

In het Jaarverslag dat in juni 2023 verschijnt komt een uitgebreider verslag van deze uitgevoerde projecten.

KEES SYBRANDI

In Utrecht werd als dank een lekkere traktatie bezorgd voor de harde werkers. Op het briefje was geschreven:

*Beste weldoeners,
Als lid van de LJG Utrecht heeft het mij
enorm getroffen dat jullie 'niet-Joden' dit
voor onze joodse begraafplaats willen doen.
Wederom staan jullie weer pal om ons
joodse 'erfgoed' te onderhouden.
Dank daarvoor. Sjalom.*